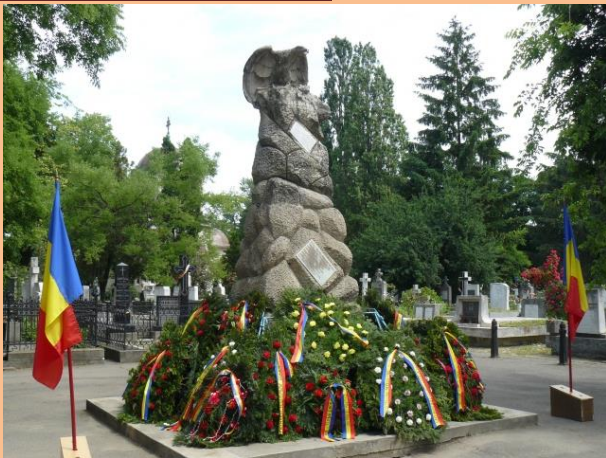

Vatra românească - 30 de ani

„Sculați morților și vedeți România Mare, înfăptuită cu sacrificiul sângelui vostru, cum moșii și strămoșii voștri o visau, acest rotund pământ românesc binecuvântat de toată podoaba creației Dumnezeiești, care cu nu mai e un vis ci o dulce realitate care te face nerăbdător de a muri pentru această Înviere a neamului românesc”.

Roman Ciorogariu / 4 aprilie 1920

Vatra românească - 30 de ani

VATRA ROMÂNEASCĂ
de la
ALBA IULIA la TRIANON

„S-au surpat două împărății puternice, stâlpii autocrației și feudalismului în Europa. Pe ruinele lor a răsărit libertatea popoarelor subjuate. Această libertate a fost creată, în primul loc de cultura și vitejia franceză. Noi, ca sentinelă a culturii latine, aici în Orient, dăm tot tributul nostru de recunoștință nobilei națiuni franceze. Ea ne-a unit prin vitejia armelor sale.

Și ea ne va ridica în șirul neamurilor de seamă prin prietinia și prin cultura sa. Ne trebuie un suflet nou: de trezire, de conștiință și de vigoare națională. Acesta nu-l putem găsi nicăieri, mai întreg și mai sănătos, ca în Parisul biruitorilor de la Marna, Capua de ieri a fraților de dincolo, trebuie să fie de aici încolo Mekka noastră a tuturor”¹.

---

¹ *Unirea*, nr. 1, joi 2 ianuarie 1919, p. 2

Mihai Eminescu

„Tu-i spui că națiunea română vrea cutare și cutare lucru, el îți răspunde că națiunea română nici nu există. Apoi, înțelege-te cu un astfel de om! Noi, românii, nu putem înainta decât cu desconsiderarea totală a acestor oameni trans-orientali, cu care ne-a lipit un macaz al trenului și de care un decret drept ne poate tot astfel de bine dezlipi

Ungurii nu sunt superiori cu nimic națiunilor cu care locuiesc la un loc și acest palat de spume mincinoase cu care au înșelat Europa e, de aproape privit, forma ridicolă a unor pretenții ridicole. Kant numește ridicolul risipirea spontană a unei așteptări mari într-o nimica întreagă. Și cu toate acestea, ridicolul e trist în sine, ceea ce dovedește că definiția filosofului german are multe contra sa”.

Ține minte

Pornim la drum pe urmele strămoșilor în periplul lor de a-și dobândi și menține neatârnaarea. Un asemenea drum pornește de la Oradea, trecând prin Budapesta și se oprește la Trianon.

Facem acest drum spre a ști și vedea ce au căutat stră-străbunii noștri acum 100, pe podurile bătrânului Danubiu și pe caldarâmul din capitala maghiară.

Vecinii românilor de la vest, ungurii, în marșul lor spre „honfoglaló” s-au așezat în pusta de dincoace de Tisa, conform zicerilor cronicilor, pe vremea voievozilor Gelu, Glad și Menumorut, al cărei fiică a fost luată în căsătorie de Zoltan, fiul lui Arpad, moment de început al relațiilor româno-maghiare.

Pe 18 octombrie 1918, Alexandru Vaida Voievod declara autodeterminarea românilor ardeleni în Parlamentul de la Budapesta și unirea lor cu România.

Tratatul de la Trianon a fost semnat la data de 4 iunie 1920 între Puterile Aliate învingătoare în Primul Război Mondial și Ungaria, în calitate de stat succesor al Imperiului Austro-Ungar, stat învins. Tratatul a fost semnat în Palatul Marele Trianon de la Versailles de către 16 state aliene (inclusiv România), pe de o parte, și de Ungaria, de altă parte reprezentată de Agost Benárd și Alfréd Drasche-Lázár.

Din partea României Tratatul a fost semnat de ministru de stat dr. Ion Cantacuzino, și de ministru de externe Nicolae Titulescu.

Bornă de hotar

Tratatul a stabilit frontierele noului stat Ungaria cu vecinii săi: Austria, Regatul Sârbilor, Croaților și Slovenilor (stat devenit ulterior Iugoslavia, desființat), România și Cehoslovacia (Cehia și Slovacia).

Adunarea Națională proclamă:

1. Deplină libertate națională pentru toate popoarele conlocuitoare. Fiecare popor se va instrui, administra și judeca în limba sa proprie și va primi drept de reprezentare.

2. Egală îndreptățire și deplină libertate autonomă confesională pentru toate confesiunile din Stat.

3. Înfăptuirea desăvârșită a unui regim curat democratic. Votul obștesc, direct, egal, secret, proporțional, pentru ambele sexe, în vârstă de 21 de ani la reprezentare.

4. Desăvârșită libertate de presă, asociere și întrunire, libera propagandă a tuturor gândurilor omenești.

5. Reforma agrară radicală. Se va face conscrierea tuturor proprietăților, în special a proprietăților mari.

6. Muncitorimii i se asigură aceleași drepturi și avantaje, care sunt legiferate în cele mai avansate state industriale din Apus.

„**Palatul Parlamentului maghiar** a fost pus sub paza unui pluton de vânători. Șeful gărzii era sergentul Iordan, un oltean de la Craiova, foarte vioi. Iordan văzu cum fâlfâia în vânt flamura ungurească – roșu – alb - verde - faptul nu l-a supărat, dar nici nu i-a plăcut. Si-a zis el: „Să dau jos steagul unguresc și să pun fanionul de la companie? Asta ar ști și madama de la popota domnilor ofițeri s-o facă...”

Dar a chibzuit și chemat pe căprarul Bivolaru, s-au suit în norii Budapestei și au coborât steagul în lungul sforii, drept la jumătatea steașerului și, luând apoi opinca răsuflată a căprarului, s-a urcat ca un pui de urs și a pus-o drept căciulă în capul steașerului, lăsându-i nojițele s-atârne în vânt. Și așa a fâlfâit multă vreme în cerul Budapestei steagul maghiar cu opinca românească deasupra lui”.

General Marcel Olteanu

Un cetățean educat care nu era ungar, în 1919, nu putea fi funcționar de stat. „Unguri n-au fost prizoniți: împușcat de polițist pentru că a purtat emblema lui națională; că a fost dat afară pentru-că nu a fost în stare se vorbească limba maghiară; că a fost condamnat pe nedrept de un judecător din cauza unui interpret corupt; că copii lui nu știu nici citi și nici scrie din cauză că timpul pe care l-au petrecut la școală a fost folosit cu recitarea de poezii ungurești pe care dâșii nu le înțeleg: că reuniunile lui de cântări și de citit nu au fost suferite din cauza că limba în care se vorbește nu este limba statului; că dânsul nu poate alege frați de-ai lui în parlament, judecători ori funcționari, fiindcă limba nu este limba ungurească; că toate citările oficiale pentru el sunt un secret, că dânsul nu pricepe limba în care sunt tipărite”².

---

² *America*, nr. 68, luni 24 martie 1919, p. 1

Vatra românească - 30 de ani

Vatra românească –Filiala Bihor

Pe 1 martie 1990 s-a înființat Uniunea Vatra Românească, Filiala Bihor, a treia din țară după Târgu Mureș și Cluj, având ca obiectiv lupta împotriva celor care atentau la integritatea și unitatea statului, a agresiunii de o violență rar întâlnită, care a semănat sânge, moarte, terorism în tot Ardealul.

Uniunea Vatra Românească a reușit să „pună pumnul în pieptul furtunii” ceea ce a stârnit reacții tare. Adversarii au falsificat statutul organizației, acreditând ideea că Vatra Românească este formată din foști securiști, etichetați: extremiști, naționaliști, fasciști, șovini. „Ungurul” bătut s-a dovedit a fi românul Mihăilă Cofariu, infirm pe viață în urma „tratamentului pașnic” aplicat de etnicii unguri.

Vatra s-a menținut numai prin acțiuni de voluntariat, niciodată ca ONG bugetată de stat

Vatra românească - 30 de ani

Operația Budapestei și administrarea Ungariei (3 august - 11 noiembrie 1919). Populația a primit în liniște și cu încredere armata română de ocupație, al cărei avut l-a păzit și salvat. Cei peste 1.600.000 de locuitori ai Budapestei înfomețați, scăpați de teroarea bolșevică a trupelor roșii, iar marii săraci ai cartierelor mărginașe au fost repuși în drepturile de hrană și libertăți cetățenești suspendate anterior. S-a eliminat din presă cenzura, s-a stopat jaful organizat și practicat după bunul plac de trupele bolșevice.

Vatra românească - 30 de ani

Armata română avea, la 15 august 1916, cele 40 de regimente de infanterie active. Două regimente de grăniceri, un regiment Escortă regală, 11 regimente de roșiori, 10 regimente de călărași, 1 depozit și 1 secție mitraliere montane, 5 divizioane de tren, 252 Baterii de artilerie, de diferite calibre, la care se mai adăugau trupele speciale de pionieri și comunicații.

La mobilizarea decretată s-au prezentat peste 850.000 oameni din care la partea operativă cam 650.000, restul mobilizat în interiorul țării. Astfel s-au alcătuit: 366 batalioane de infanterie, 106 escadroane de cavalerie și 327 baterii de artilerie.

Planul de campanie elaborat de Marele Stat Major, general Dumitru Iliescu, prevedea ofensiva puternică a 3 armate în Transilvania, plan coroborat cu o ofensivă concomitentă a Aliaților în Galiția, respectiv pe frontul de la Salonic, nici unul executat.

Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie

Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie,
Țara mea de glorie, țara mea de dor,
Brațele nervoase arma de tărie,
La trecutu-ți mare, mare viitor!
Fiarbă vinu-n cupe, spumege pocalul,
Dacă fiii-ți mândri aste le nutresc,
Căci rămâne stânca, deși moare valul.
Dulce Românie, asta ți-o doresc

.....

Vis de răzbunare, negru ca mormântul
Spada ta de sânge dușman fumegând
Și deasupra idrei fluture cu vântul
Visul tău de glorie falnic triumfând;
Spună lumii large steaguri tricolore,
Spună-i cei poporul mare, românesc,
Când s-aprinde sacru candida-i velvoare,
Dulce Românie, asta ți-o doresc!”

„Populația română din Transilvania s-a revoltat contra tiraniei ungurești. Românii ardeleni au ocupat toate satele și orașele locuite de unguri și au alungat pe aceștia din toate slujbele lor, preluând toate și înlocuindu-i pe unguri cu funcționari români. De asemenea, românii au eliberat din temniță pe toți prizonierii români, care au fost arestați din 1914 încoace. Drapelele românești fâlfăie deasupra tuturor orașelor locuite de români pe tot întinsul țării ungureștii asupra edificiilor publice”³.

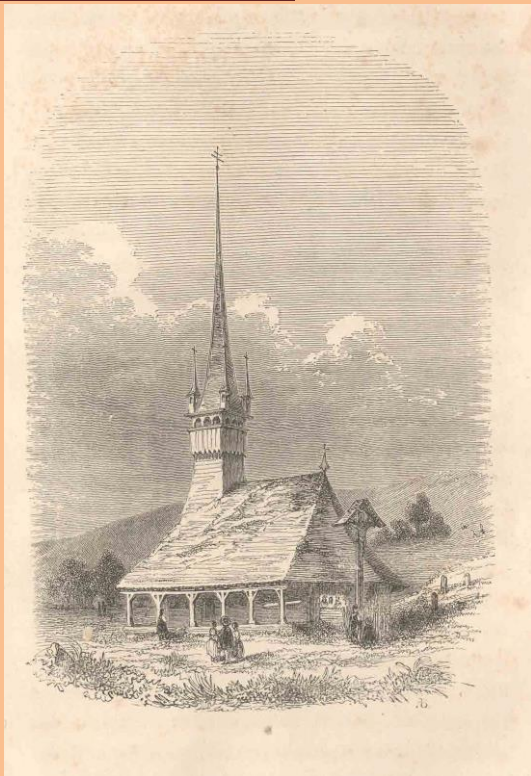
Despre guvernul lui Karoly, se spunea că le-a luat Dumnezeu mințile de nu voiesc a ști și de alte naționalități, toate le vedeau *„cu pinteni și tricolor unguresc... popoarele care nu vorbesc limba ungurească, au suferit mai mult decât ungurii pentru că au fost înțeleși de domni”⁴.*

---

³ *America*, nr. 282, marți 10 decembrie 1918. p. 1

⁴ *Ibidem*

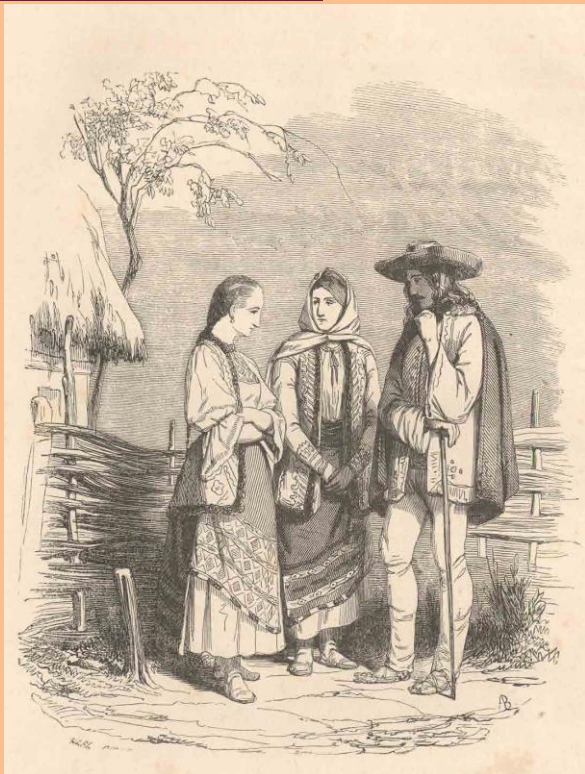
Vatra românească - 30 de ani

Biserică de lemn din zona moșilor 1863

Vatra românească - 30 de ani

Port popular românesc – secolul XIX
